



# Mededelingenblad

## Oudheidkamer

### Tiel en Omstreken

Uitgave: Vereniging Oudheidkamer voor Tiel en Omstreken  
<http://www.oudheidkamer-tiel.nl>

Redactie: Frits Kat  
Koos Gelens  
Pierre van der Schaaf  
Annemarie Daalderop  
Liesbeth de van der Schueren-Bauduin

Redactieadres: Nieuwe Tielseweg 20-23  
4001 JW Tiel  
Tel. 0344-620220

E-mailadres: [secretaris@oudheidkamer-tiel.nl](mailto:secretaris@oudheidkamer-tiel.nl)

**Datum: november 2012**

#### **PROGRAMMA OUDHEIDKAMER 2012-2013 Thema: Oostenrijk**

Het programma voor de komende maanden ziet er als volgt uit:

- maandag 12 november: lezing Pierre van der Schaaf: van Haydn tot Schrammel, van klassiek tot volksmuziek
- vrijdag 23 november: Betuwse maaltijd in restaurant Buitensporig
- donderdag 13 december: Lezing Stijn Heeren: Oude vondsten werpen nieuw licht op “donker” laat-Romeinse periode(270-450). Voorbeelden uit het Nederlandse rivierengebied.
- zondag 13 januari 2013: Nieuwjaarsreceptie
- donderdag 24 januari: lezing Emile Smit: sms-jes van honderd jaar geleden.
- dinsdag 5 februari: lezing Pierre van der Schaaf: het professionele muzikaleven in Nederland.
- donderdag 28 februari: Peter Schipper organiseert een interactieve avond, getiteld Pracht of Prul? Het is de bedoeling dat leden gebruiksvoorwerpen meenemen die dan na de pauze na taxatie een prachtstuk of een prul blijken te zijn.

#### **Digitale MOT**

**Realiseert U zich dat de kosten voor het verzenden van één MOT per post aan papier en stijgende portokosten ca € 1,50 bedraagt?**

**Dat het sturen per post voor de vrijwilligers van het secretariaat veel werk met zich meebrengt; de enveloppen moeten geadresseerd en één voor één gevuld worden met de tekstbladen.**

**Om de contributie voor de leden van de Oudheidkamer zo laag mogelijk te houden, heeft het bestuur besloten de MOT alléén nog digitaal te verzenden.**

**Degenen die niet over een e-mailadres beschikken, zullen wij “bij uitzondering” de MOT per post zenden.**

**Wilt U uw e-mailadres of eventuele e-mail adreswijziging doorgeven aan:**

**[aanmelden@oudheidkamer-tiel.nl](mailto:aanmelden@oudheidkamer-tiel.nl)**

Dank voor uw begrip en medewerking.

## **TWEEDE DEEL VAN HET PROGRAMMA**

**Maandag 12 november** zal **Pierre van der Schaaf** een lezing verzorgen over het muziekleven in Oostenrijk – Hongarije vanaf de 18 -de eeuw tot aan het heden, getiteld **Van Haydn tot Schrammel, van Klassiek tot Volksmuziek**.

Daarbij zal hij niet alleen aandacht besteden aan de bekende klassieke componisten ( zowel van de 1e als de 2-de Weense School ) maar ook aan de volksmuziek binnen de bonte samenleving van het rijk. Een voorbeeld daarvan is de zogenaamde Schramm'lmusik, oorspronkelijk van de hand van de gebroeders Johann en Joseph die nu nog in de Weense Heurigen ten gehore wordt gebracht. De belangrijkste grondlegger van de eerste Weense School was Joseph Haydn die, voordat hij als beroemd componist naar Engeland vertrok, decennia lang als een soort “heurige “ voor zijn broodheer ( de Esterhazy's ) moest werken. Op de uitgangspunten van de eerste Weense School wordt in veel opzichten door tientallen componisten voortgeborduurd. Begin 20-ste eeuw werd het muzikale roer rigoureuus omgegooid van tonaal naar atonaal: de tweede Weense School (Schönberg, Weber en Berg ) was een feit! Soms wordt er een link gelegd met andere kunstvormen. Bijvoorbeeld bij de liedkunst ( Schubert met Goethe ) en bij een bijzonder persoon: de componiste Alma Mahler en haar interdisciplinaire intieme relaties met een schilder ( Klimt ), een componist – dirigent ( Gustav Mahler ), een architect ( Walter Gropius ), een beeldend kunstenaar ( Oskar Kokoschka ) en een schrijver ( Franz Werfel ). Tenslotte zal worden ingezoomd op de maatschappelijke en sociale plaats van het muziekleven en het leven van de musici in ( met name ) Oostenrijk. Tussen de regels door wordt een tipje opgelicht van de sluier van de unieke orkeststructuur en – klank van de Wiener Philharmoniker, het orkest dat ieder jaar in de Gouden Zaal van de Musikverein het Nieuwjaarsconcert verzorgt. De lezing zal worden gelardeerd met beeld en geluidsopnamen en uit het “eigen repertoire” van de inleider als professioneel musicus in Oostenrijk.

**Vrijdag 23 november** wordt de jaarlijkse Betuwse Maaltijd opgediend in **Restaurant Buitensporig in het Tielse stationsgebouw**, waar ooit de wachtkamer was en treinkaartjes werden verkocht. Verleden jaar bleken dit restaurant, dat onderdeel is van de Zorgboerderij en –bakkerij Thedingsweert, én de geserveerde maaltijd bij de leden van de Oudheidkamer zo'n succes dat besloten is ook dit jaar terug te gaan naar Buitensporig.

Om 19.00 uur bent u welkom in het restaurant op de begane grond voor een drankje (witte of rode wijn, frisdrank).

Om 19.30 uur wordt rijkge vulde erwtensoep met roggebrood, katenspek, rookworst, stokbrood en kruidenboter/tapenade geserveerd.

Het dessert is een feestelijk chocoladetaartje met vanilleijs en slagroom.

De kosten zijn €15,00 inclusief 3 drankjes (witte of rode wijn, frisdrank, koffie of thee) voor leden, € 21,00 voor niet-leden.

Graag zo spoedig mogelijk, doch **uiterlijk 12 november** bijgaand inschrijfstrookje (op laatste bladzijde) insturen aan:

**Annemarie Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel**

of uw deelname berichten per e-mail aan:

**[a.daalderop1@kpnplanet.nl](mailto:a.daalderop1@kpnplanet.nl)** ,

**alsmede betaling op bankrekening nr. 4240023 ten name van Oudheidkamer Tiel, te Tiel.**

**Donderdag 13 december** staat archeologie op het programma. **Stijn Heeren** zal dan een lezing verzorgen, getiteld **Oude en recente voorwerpen werpen een nieuw licht op de “donkere “ laat-Romeinse periode ( 270 – 450 ). Voorbeelden uit het rivierengebied**. De laat-Romeinse tijd staat bekend als een periode van neergang, oorlog en ontvolking. Er zijn wel geschriften uit die tijd maar archeologische vondsten ontbraken goeddeels. Dankzij nieuwe ontdekkingen maar ook door het publiceren van nieuwe vondsten uit die periode is het nu wel mogelijk meer te zeggen over deze “donkere “eeuwen. De periode zal als geheel worden toegelicht en daarna zal worden ingegaan op vondsten uit die tijd in voornamelijk het rivierengebied.

**Zondag 13 januari 2013** bent u vanaf **14.00 uur** in de gelegenheid elkaar een goed en gelukkig 2013 toe te wensen op de altijd gezellige **Nieuwjaarsreceptie** in de **Drumtse Hof**.

**Donderdag 24 januari** zal de eerste lezing in het nieuwe kalenderjaar plaats vinden.

**Emile Smit** zal dan een lezing geven over **SMS-jes van honderd jaar geleden**. Momenteel is het sturen van ansichten een uitstervende bezigheid. Het was langzamerhand ook alleen nog maar een gewoonte om je familie en kennissen te laten zien dat je op vakantie ook aan hen dacht. Honderd jaar geleden was dat anders. In de bloeitijd van de ansichtkaart - zo tussen 1900 en 1925 – vervulde de kaart de functie van korte berichtdrager. Dat wat men tegenwoordig per sms en enkele jaren geleden per telefoon deed. Gewoon even melden dat je de volgende dag om vier uur thuis zou zijn. Dat kon ook alleen maar omdat er vaak drie tot vijf postbestellingen per dag waren. In zijn verhaal bekijkt Emile Smit de achterkant van uit Tiel gestuurde kaarten. Wat wilden de afzenders het thuisfront laten weten? Soms heel banaal, soms heel indringend. Al met al, een verrassend inblikje in het dagelijks leven honderd jaar geleden.

**Dinsdag 5 februari** zal **Pierre van der Schaaf** het **professionele muziekleven in het 20e eeuwse Nederland** behandelen. Hij zal aandacht besteden aan de ontwikkeling van de podiumkunsten en het muziekonderwijs in Nederland met ruime aandacht voor de ontwikkelingen in Tiel en omgeving. Aan het eind van de 19e eeuw werd voor een belangrijk deel de basis gelegd van het Nederlandse muziekleven, nu zowel wat betreft de podiumkunsten als het muziekonderwijs. Toen werden o.a. het ( nu Koninklijke ) Concertgebouworkest en de Arnhemsche Orkest Vereeniging (AOV), nu Het Gelders Orkest, opgericht, begin 20e eeuw gevolgd door o.a. het Residentieorkest en het Utrechts Stedelijk Orkest. Het professionele orkestleven buiten de grote steden kwam vaak pas later tot volle ontplooiing. Ook wordt aandacht besteed aan de bouw van muziekscholen en theaters aan de oostgrens in het kader van werkverruimende maatregelen

voor jongeren enerzijds en een stimulans voor het culturele leven anderzijds! In het kielzog van de realisatie van nieuwe gebouwen kreeg ook het georganiseerde muziekonderwijs buiten de Randstad een forse impuls.

Een van de laatste plaatsen waar dat gebeurde was Tiel, overigens zonder nieuw gebouw! Momenteel staat dat in enkele decennia opgebouwde orkesten-en muziekscholenbestel onder grote druk van bezuinigingen: betekent dit terug naar AF ( zonder f 200 te ontvangen)? Natuurlijk wordt ook ingegaan op het muziekleven en het muziekonderwijs in Tiel en omgeving. Bijvoorbeeld de concerten in het Spaarbankgebouw, de Bloemsma concerten, de Zondagconcerten in de muziekschool, de kamermuziekconcerten van de Oudheidkamer in de Sociëteit alsook het georganiseerde muziekonderwijs in Tiel. In de lezing zal de inleider uitgebreid kunnen putten uit eigen ervaringen als professioneel musicus en muziekdocent en muziekschooldirecteur. Beeld en geluidsopnamen zullen het geheel aanvullen.

**Donderdag 28 februari** zal **Peter Schipper** een interactieve avond verzorgen: **Pracht of prul?**

Zolang er mensen in het rivierengebied wonen, hebben ze hun huizen ingericht en versierd en hebben ze persoonlijke bezittingen gehad. Tot de oudste stukken uit de inventaris behoren kisten. Uit de kist ontwikkelde zich ander huisraad. Waarin zat men vroeger? Soms blijken vormen en voorwerpen al eeuwenlang ongewijzigd te zijn gebleven. De middeleeuwer kende 500 jaar al de ronde tafel met opklapbare poten, de zogenaamde “ Flap aan de wand.” Tot rond 1900 is dit principe nauwelijks veranderd. Welke kleding had men aan en bestond er ook een dracht die speciaal bij het land tussen de rivieren hoorde? Hoe ontwikkelde de eetcultuur zich? Natuurlijk zijn er verschillen tussen objecten van de elite en de gewone man of vrouw. Allemaal vragen die we op deze avond proberen in te vullen. Het accent zal hierbij liggen op ons eigen rivierengebied. Nadrukkelijk vragen we de bezoekers van deze avond een eigen voorwerp mee te nemen. Dat gaan we dan na de pauze bekijken. Hoe oud het is en of het nog iets waard is. En natuurlijk: hoe stel je dat vast? Welke hulpmiddelen heeft de antiquair? Kortom een bijzondere, enerverende en leerzame avond met kunst, antiek en misschien toch wel die ene prul.

## Vooraankondiging Symposium "Het jaar 1000"

**7 februari 2013 vanaf 12.00 uur worden in het stadhuis van Tiel** de resultaten van het Odysseeonderzoek "Tiel rond 1000" gepresenteerd.

Er vindt deze dag een symposium plaats rond "**Het jaar 1000**". Diverse gastsprekers zijn uitgenodigd, waaronder Arno Verhoeven, Michiel Bartels, Erik Verhelst en Jan van Renswoude. Tevens zal deze dag de **computeranimatie** "Tiel rond 1000" voor het eerst worden vertoond.

Het definitieve programma zal later bekend worden gemaakt. Het programma duurt de gehele middag. **Na afloop is er een borrel.**

Het programma zal in november beschikbaar zijn op [www.tiel.nl](http://www.tiel.nl) en [www.burodebrug.nl](http://www.burodebrug.nl).

De toegang is **gratis**, maar aanmelden is noodzakelijk.

**Het symposium zal alleen doorgang vinden bij voldoende belangstelling.** Daarom zouden wij graag een inventarisatie maken van het mogelijke aantal deelnemers. Wij verzoeken u een e-mail te sturen naar [ischuuring@tiel.nl](mailto:ischuuring@tiel.nl) ovv "aanmelding symposium". Definitief aanmelden kan tot 31 december 2012.

✂-----

### **INSCHRIJFSTROOK VOOR DE BETUWSE MAALTIJD OP VRIJDAG 23 NOVEMBER 2012 in restaurant Buitensporig in het Tielse stationsgebouw.**

Het strookje graag zo spoedig mogelijk, doch **uiterlijk 12 november** sturen naar:

**Annemarie Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel**

of uw deelname berichten per e-mail aan:

**[a.daalderop1@kpnplanet.nl](mailto:a.daalderop1@kpnplanet.nl)** ,

Ondergetekende:

Naam .....

Adres .....

Postcode/woonplaats .....

Telefoon .....

geeft zich op voor de Betuwse Maaltijd met ..... personen, (..... leden en ..... introducés)

De kosten zijn € 15,00 inclusief 3 drankjes (witte of rode wijn, frisdrank, koffie of thee) voor leden en € 21,00 voor niet-leden.

**Het bedrag ad € ..... wordt zo spoedig mogelijk overgemaakt op bankrekening 4240023 t.n.v. Oudheidkamer Tiel, te Tiel met vermelding van "Betuwse Maaltijd"**

Datum .....

Handtekening .....